

İzafi Borclanma: Maliyyə Sabitliyinin İdarə Edilməsi

Şəxsi Maliyyə Diaqnostikası və Təhlükəsizlik Təlimatı

İzafi Borclanma Nədir?

Balanced State

Kredit düzgün istifadə edildikdə maliyyə imkanlarını genişləndirən faydalı alətdir.

The Tipping Point

Şəxsin və ya ailənin maliyyə imkanlarından artıq kredit öhdəliyi götürməsi vəziyyəti. Borc gəlirə uyğun olmadıqda sabitlik risk altına düşür.

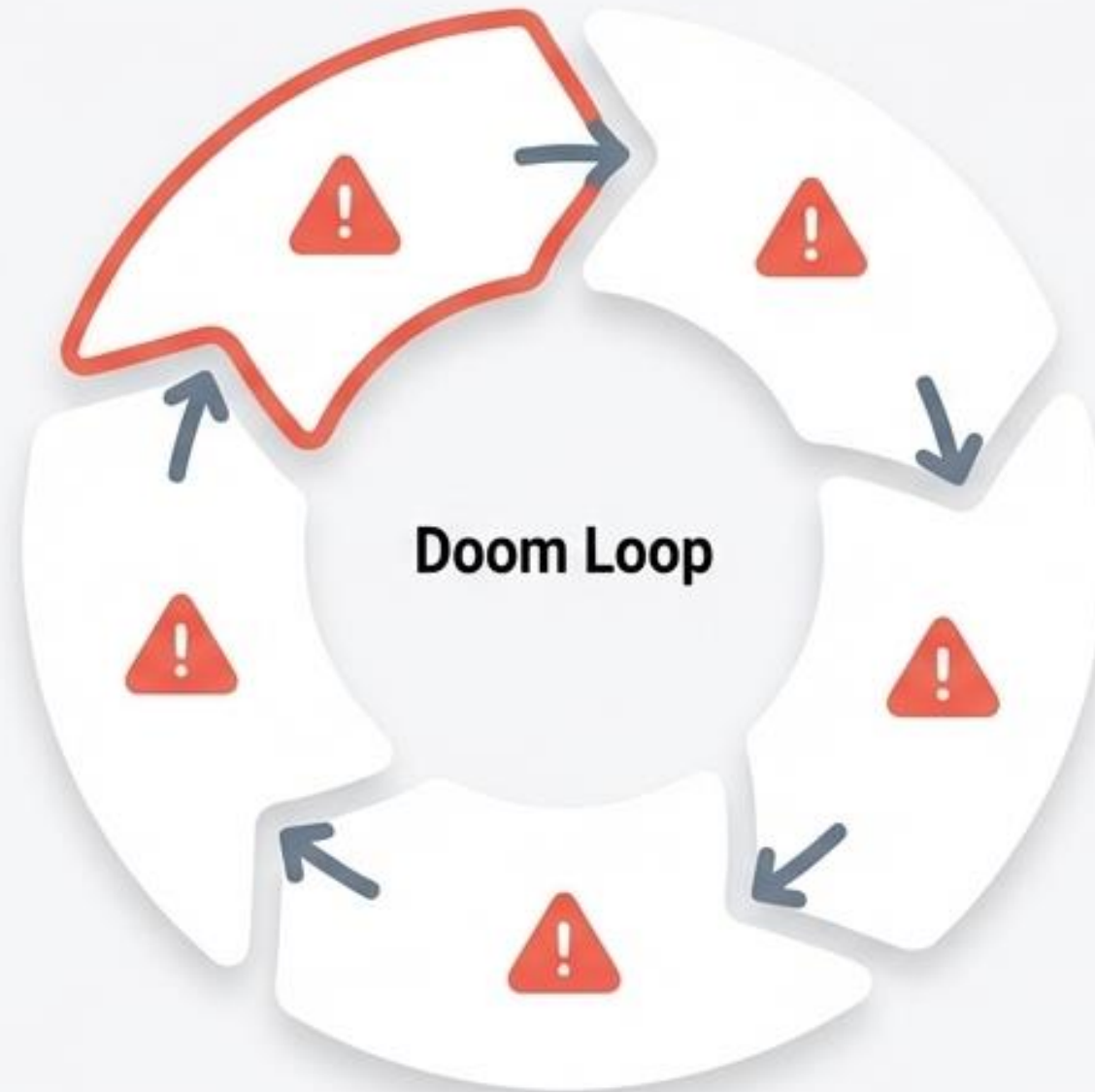
Borc Tələsi: İzafi Borclanma Necə Yaranır?

5. Yeni Borcla Köhnəni Bağlamaq

Mövcud kreditləri ödəmək üçün yeni kreditin rəsmiləşdirilməsi (Ən yüksək risk).

4. Çoxsaylı Kreditlər

Eyni vaxtda bir neçə fərqli borc öhdəliyinin götürülməsi.

1. Gəlirin Yanlış Qiymətləndirilməsi

Ödəmə qabiliyyətinin həddindən artıq nikbin hesablanması.

2. Ehtiyatın Olmaması

Gözlənilməz xərclər üçün maliyyə yastığının yoxluğu.

3. Gözlənilməz Xərclər

Planlaşdırılmamış vəziyyətlərin (təmir, səhiyyə) yaranması.

Nəticə: Borc yükünün idarəedilməz səviyyəyə çatması.

Əsas Metrika: Borcun Gəlirə Nisbəti (BGN)

$$\text{BGN} = \left(\frac{\text{Aylıq Kredit Ödənişləri}}{\text{Aylıq Gəlir}} \right) \times 100$$

Bu göstərici maliyyə vəziyyətinizi qiymətləndirmək üçün əsas şkaladır. Maliyyə ekspertləri aylıq ödənişlərin ümumi gəlirin 30–40%-dən çox olmamasını qətiyyətlə tövsiyə edirlər.

Real Nümunə: Təhlükə Həddini Keçdikdə Nə Baş Verir?

Aylıq Gəlir:
1200 AZN

1200 AZN

Qalan vəsait: 400 AZN

Kredit kartı: 150 AZN

Ümumi Borc: 800 AZN

Avtomobil krediti: 350 AZN

İstehlak krediti: 300 AZN

BGN İndikatoru: 66%!

Gəlirin 66%-i borclara getdikdə, yaşamaq və digər xərclər üçün cəmi 400 AZN qalır. Bu, ani maliyyə sarsıntısına (və defolta) açıq dəvətdir.

Zəncirvari Reaksiya: İzafi Borclanmanın Riskləri

1. Gecikmələr

Gəlir çatışmazlığı səbəbindən aylıq ödənişlərin vaxtında edilməməsi.

2. Cərimə və Faizlər

Gecikmələrə görə əlavə maliyyə sanksiyalarının hesablanması.

3. Pis Kredit Tarixçəsi

Mənfi məlumatları kredit reyestrinə daxil edilməsi.

4. Maliyyə Stressi

Şəxsi büdcədə davamlı kəsirlər və psixoloji gərginlik.

5. Qapalı Qapılar

Gələcəkdə yeni və həyati vacib kredit imkanlarından məhrum olma.

Diagnostika Matrisi: Sağlam Kredit vs. İzafi Borc

Dimension	 Sağlam Borclanma	 İzafi Borc
Məqsəd	Aktivlərin formalaşması (ev, (ev, təhsil)	Gündəlik xərclərin və kəsirlərin qapadılması
BGN İndikatoru	< 40% (Nəzarət altındadır)	> 40% (Böhran səviyyəsi)
Strategiya	Əvvəlcədən planlaşdırılmış büdcə	İmpulsiv və ya məcburiyyət qarşısında
Gözlənilməz Xərc	Ehtiyat fondundan istifadə edilir	Təcili olaraq yeni kredit götürülür

Qoruyucu Qalxan: İzafi Borclanmadan Necə Qorunmalı?

1. Bütçəni Analiz Edin

Kreditə müraciət etməzdən əvvəl real gəlir və xərclərinizi yazılı şəkildə hesablayın.

2. Limiti Yoxlayın

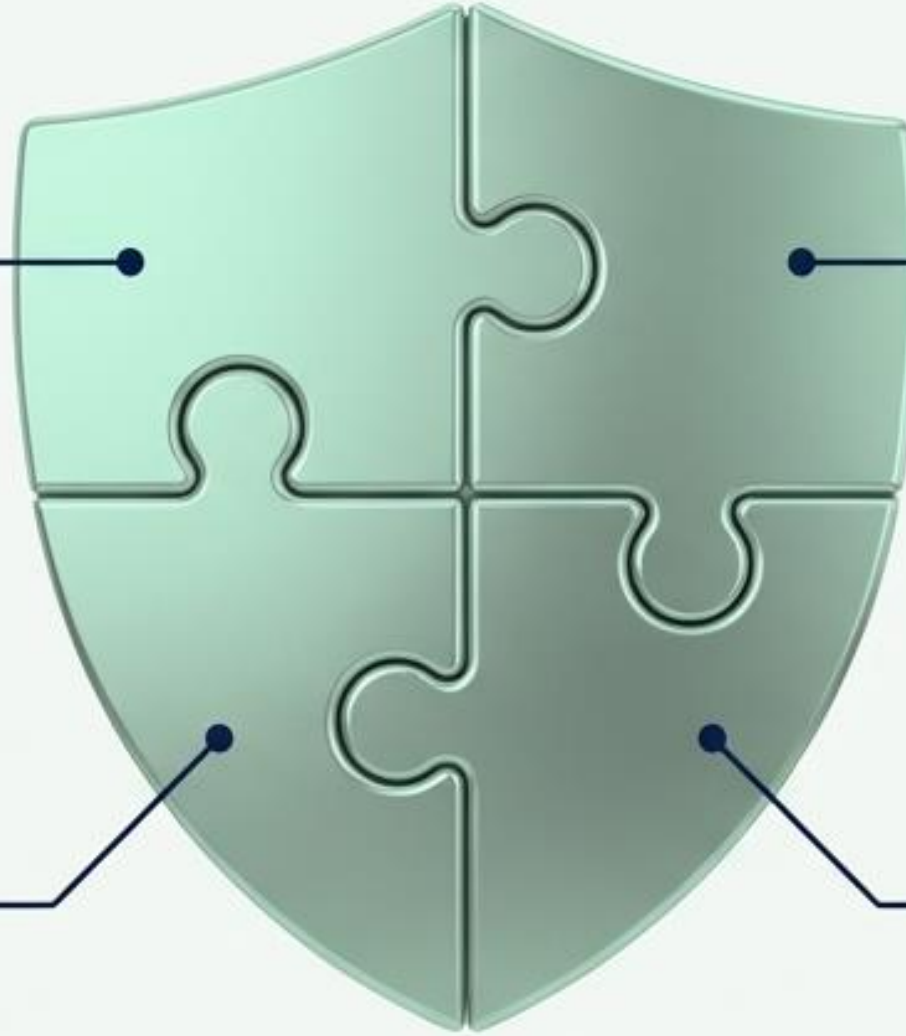
Yeni ödənişin ümumi BGN-i **40%**-dən yuxarı qaldırmayacağından əmin olun.

3. Paralel Borclardan Qaçın

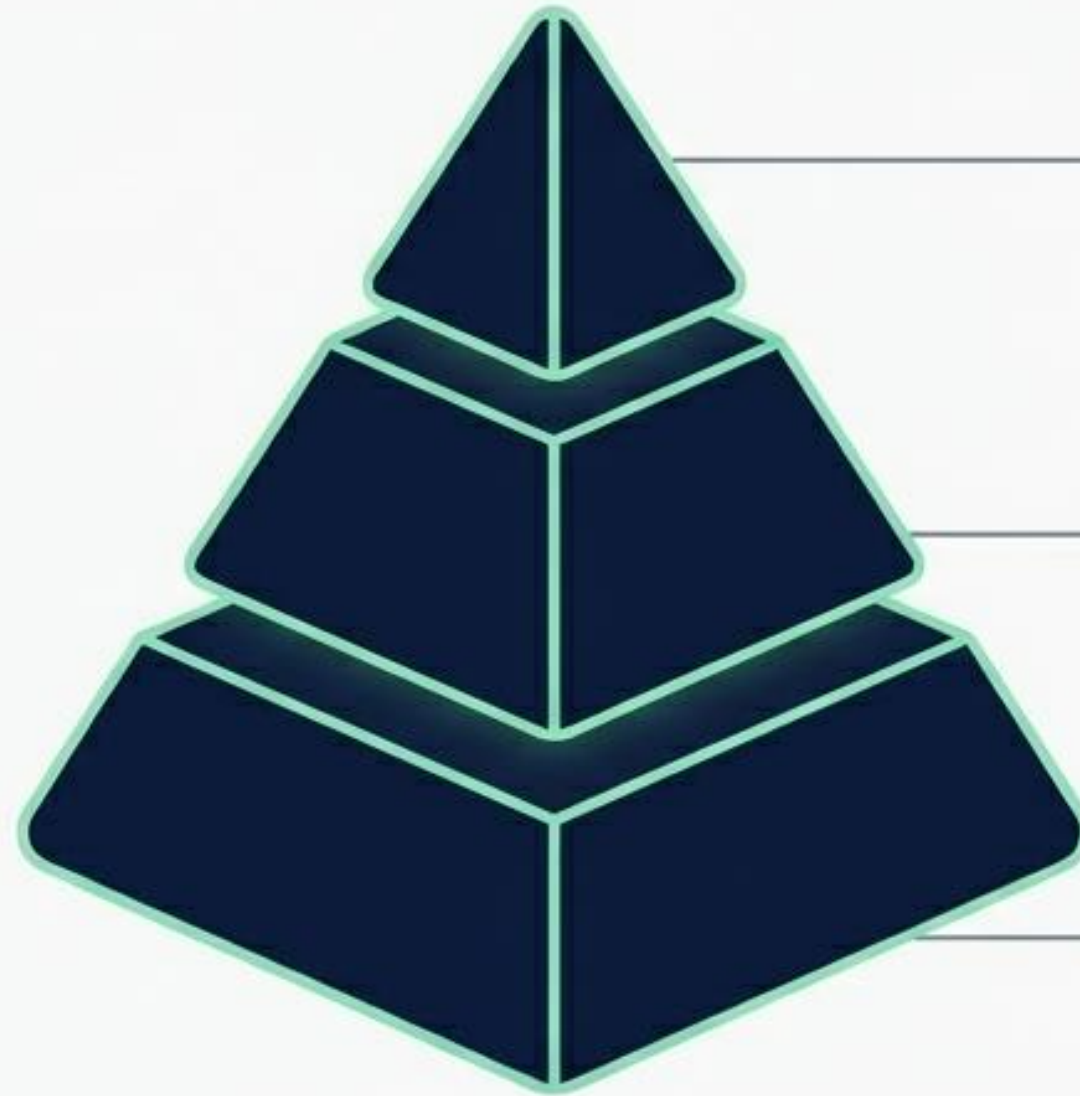
Birdən çox aktiv kreditin eyni vaxtda idarə edilməsi riskini minimuma endirin.

4. Ehtiyat Fondu Yaradın

Gözlənilməz xərcləri borcla deyil, yığılmış ehtiyatla qarşılamaq üçün fond formalaşdırın.

Gələcəyə Sərmayə: Maliyyə İntizamının 3 Sütunu

1. Ağıllı Qiymətləndirmə

Şəxsi maliyyə imkanlarının və uzunmüddətli öhdəliklərin obyektiv təhlili.

2. Təhlükəsizlik Payı

BGN qaydasına (Max 40%) qəti şəkildə riayət etməklə sabitliyi qorumaq.

3. Bufer Sistemi

Kredit tarixçəsini müsbət saxlamaq və fors-major hallar üçün müdafiə xətti yaratmaq.

Məsuliyyətli borclanma yalnız bu günün deyil, gələcək maliyyə imkanlarının da qarantıdır.

Nəticə və Qızıl Qayda

Maliyyə savadlılığı yalnız kredit əldə etmək deyil, həm də onu düzgün idarə etmək sənətidir.

İzafi borclanma bir qədər riyaziyyat, bir qədər də intizam məsələsidir. İmkanlarınızı düzgün qiymətləndirin və maliyyə sabitliyinizi qoruyun.